

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 50 K Félévre 220 K
 Negyedévre 110 K Egész évre 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
 INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

GYALÁZATUNK

Ökölbe szorul a kezünk, mikor azt látjuk, hogy „győzedelmes“ ellenségeink, akik kegyetlen halálra ítélték, milyen elszánt konoksággal fognak hozzá, hogy végrehajtsák rajtunk azt az ítéletet, mely nekünk porig sujtó megaláztatás, de egyben a „győzőknek“ is lemoshatatlan gyalázata. A szégyentől ég az arcunk, a düh-től szikrázik a szemünk, mikor a magyar törvényhozás termében feláll egy magyar katona, a honvédelmi miniszter és benyújtja a javaslatot „a m. kir. honvédségről.“

Most látjuk igazában, mikor a végrehajtáshoz érkezünk, mikor valódi megesonkittatásunk megvalósításának eljött az ideje, most látjuk, hogy annak a papirrongynak a törvénybe iktatásával nemcsak halálos ítéletünket irtuk alá, hanem magunk sütöttük homlokunkra a szégyen, a megaláztatás bélyegét.

Önkéntes jelentkezésből felállítandó, esekély létszámú zsoldoshadsereggel akarják kieserélni az általános hadkötelezettségen alapuló dicsőséges nemzeti hadseregünket!

Ellenségeink nyilvánvalóan érzik feneketlen gazságukat, hisztérikusan féltik elorzott zsákmányukat, azért vágják le tőlük összekötözött kezünket. Hogy ne legyen karunk, mellyel visszasujtsunk s visszavegyük azt, ami isten és ember előtt, igazság szerint a miénk.

Nem, az Isten és a Természet ellen nem lehet vétkezni büntetlenül.

El fog következni az a kor, mely igazságot teszen.

Ha ez a bűnökben fetregő, mai kores nemzedék nem képes megvédeni apáinak szent örökét, „jöni fog egy jobb kor“, jönni fog egy különb nemzedék, mely ezért a pipogya generációért is bosszút áll . . .

*Hiszek a jövődő magyar ifjúságban,
 Hiszek Magyarország feltámadásában!*
 Amen.

Uj lengyel felkelés fenyeget

Berlin, aug. 17. Oppelnből táviratozzák: A lengyel lakosságot kiáltványban felszólították, hogy a párisi határozatokhoz ne alkalmazkodják, hanem újra gyűljön a felkelés és felszabadítás zászlója alá és fegyverrel vessen véget az angol, olasz, német csalásnak. A kiáltványt a bányák, kohók és vasutak lengyel önvédelmi alakulatainak vezetősége írta alá.

Berlin, aug. 17. (MTI.) A varsói antant képviselőinek vasárnap átnyújtották a lengyel jegyzéket, amely utal arra, hogy a felszülizai kérdés megoldása elhalasztásának komoly következményei lehetnek és a lengyel nép fel-lázadásának lehetőségére oly kifejezésekkel céloz, amelyek újabb puccsal való fenyegetés-ként hatnak.

A trianoni szégyenirat végrehajtása

Javaslat a tisztképzésről és a honvédségről

Budapest, aug. 17. (MTI.) A m. kir. honvédségről szóló törvényjavaslat benyújtásával kapcsolatban illetékes helyről a következőket közlik velünk:

A békeszerződéssel és a hadkötelezettség megszüntetésével kapcsolatban az önkéntes jelentkezésre van alapítva az új katonai szolgálat. A békeszerződés azonban nemcsak a kiegészítés rendszerét állapítja meg, hanem a fegyveres erő összes létszámát is 35 ezer főben, ebből 1750 tiszt, 2333 altiszt. A szolgálat feltételeit nevezetesen a szolgálati időt is megállapítja és pedig tisztéknél 20, altiszteknél és legénységénél 12 évet.

A legénységi állományba való felvétel szolgál a hadkiegészítés alapjául, amely 6 havi próbaidőből áll. Hivatásos katonai egyének, akik a nemzeti hadseregben szolgáltak, a próba alól fel vannak mentve, viszont akik a világháborúban teljesítettek szolgálatot, felmenthetők.

Enek a javaslatnak a békeszerződéssel összefüggő alaprendelkezéseiből teljes bizonyossággal előre láthatjuk, hogy az 5 éves háborúban megviselt egyénekből a hadsereg létszáma alig lesz fedezhető. A javaslat abból a feltevésből, hogy az 5 éves szolgálat felelne meg legjobban, a 12 éves szolgálatnak bevezetéséhez szükségesnek tartja az egy évig terjedő önkéntesség bevezetését is. — Emellett szükséges legalább 3700 főnek a 12 évi szolgálatra való felvétele is.

A törvényjavaslat az esetleg mutatkozó hiányt az eddig érvényben volt törvényes rend szerint kívánja kitölteni. Az ily módon igénybevett egyének szolgálati kötelezettsége 2 évre, a lovasság és lovas tüzérség állományához tartozó egyéneknél 3 évre terjed.

A szakasz szociális ujtása a tízenkét évi szolgálatra jelentkező legénység-nél a polgári élet pályákra való kiképzés bevezetése.

Általánosságban elfogadták az ingatlan vagyonváltságot

— A nemzetgyűlés mai ülése —

Budapest, augusztus 17. A nemzetgyűlés mai ülését 10 óra után nyitotta meg Gadi Gaszton elnök. Az elnöki bejelentések után folytatták az ingatlan vagyonváltságról szóló törvényjavaslat általános vitáját.

Zákány Gyula előbeesétja, hogy az egész kormányzati rendszerrel szembeni bizalmatlansága miatt a törvényjavaslatot általánosságban sem fogadják el. Ezzel a javaslattal olyan utra kényszerít bennünket a kormány, amelyet okvetlenül meg kell tennünk pénzügyi és gazdasági újjáépülésünk érdekében. A kommunizmus által fejetetejére állított gazdasági életünket újra rendes mederbe kell terelni. A legnagyobb bizalommal és tisztelettel viseltetik a pénzügyminiszter személye iránt, amióta expozéját hallotta. Sajnos, az expozében kifejtett elveket nem látja teljes egészében megvalósítva.

— Erdeme a pénzügyminiszternek, hogy a bankóprést megállította és a pénzügyi károkból kivetett. Azonban ezek mellett egészséges nemzetgazdasági élet megindulása feltétlenül kívánatos. Elkésettnek tartja az ingatlan vagyonváltságot, mert az egyes társadalmi rétegek ilyen nagy újabb áldozatra nem lesznek képesek a sok rekvirálás és maximálási rendelkezések terhei után. — Nem lesznek képesek anélkül, hogy el ne adják valamijüket, vagy újabb terheket ne vegyenek magukra.

— A vagyonváltságnál a természetbeni fizetést gazdasági szempontból igen helyesnek tartom. A pénzügyminiszter ur azt mondta, hogy azért van szükség erre a javaslatra, hogy az így lekötött földmennyiség a külföldi aranykölesön fedezetül szolgáljon. Nagyon szeretném, ha a vagyonváltságot javaslata a többtermelés szolgálatában állana.

Forgács Miklós: E törvényjavaslat tárgyalásánál a kisgazdákat minden oldalról támadások érték. Ez a nemzet addig boldog nem lesz, amíg területét vissza nem szerezte. (Éljenezés.) A mai Csonkamagyarországnak testi-leki és vagyoni rokkantjai vannak és éppen ezek javát kívánja szolgálni ez a törvényjavaslat. A javaslatban a progresszivitást nem lehet megtalálni és kételkedik, hogy ezután

meg lehetne már valósítani. Szeretné kimondani, hogy az ezer holdon felüli birtokok tartoznak természetben leadni földjüket. A törvényjavaslatba a progresszivitást fel kell venni s reméli, hogy ez tényleg meg is fog történni. A javaslatot elfogadja.

Huszár Elemér: Nem lehet csodálkozni, ha a pénzügyminiszter a pénzintézetek iránt elfogult, hiszen onnan jött ide. Nem lehet helyes, hogy a részvénytársaságok vagyonváltságságában a részvényküzust vegyék alapul. A részvénytársaságok vagyonának hü képét részvényküzusok nem adják, mert a részvénytársaságok elszámolásaikban csak a cselekvő vagyont mutatják ki. A vagyonváltságot javaslata az agrárkérdést háttérbe szorítja. A pénzügyminiszter csak listkivitelre adott engedélyt, a gabona kivitelét pedig azzal tagadta meg, hogy szükség van a korpára. Ezen úgy gondol segíthetni, hogy a vevő listet tegyen le zálogképp a visszaküldendő korpáért. A vagyonváltságtól a bankok azt remélték, hogy a kis egysz-tenciák meg fognak szünni. Ezután röviden foglalkozik a pénzügyminiszter pénzügyi politikájával és a javaslatot nem fogadja el.

Mahunka Imre röviden utal arra, hogy amíg Magyarországot az ellenséges államok gyűrűje veszi körül, addig Magyarország pénzügyi helyzetének megoldását semmiféle zsenialitással megoldani nem lehet. Teljes bizalommal viseltetik a pénzügyminiszter pénzügyi politikája iránt, mert látja, hogy a miniszter teljes erejével Magyarország pénzügyi megerősítésére törekszik. Mindent meg kell ragadni arra, hogy rend legyen az országban s ezért a javaslatot elfogadja.

Drózdly Győző kijelenti, hogy a javaslat a nagybirtokok előnyére van. A javaslatban nincsen határozottan feltüntetve a létminimum és maximum, nincsen meg a progresszivitás, hiányzik a szociális igazság is. Egyetlen adót ismer, amely alapjául szolgálhatott volna az ország pénzügyi rendezésének, s ez a jövedelemadó. Kérdi a pénzügyminisztert, hogy miért vette a kataszteri tiszta jövedelmet adó-kivetési bázisul?

— Ez a javaslat a kisbirtokokra akarja

róni az összes terheket. A második szakaszánál igazságtalannak tartja, hogy egyes vagyoni mentesítetnek, vagy bizonyos kedvezményekben részesülnek. Szociális szempontból helyesnek tartja, hogy azok az egyházi birtokok, amelyek kulturális célokat szolgálnak, mentesítve legyenek az adó alól. Végül reflektál Sándor Pál tegnapi beszédére és hibáztatja álláspontját. A javaslatot nem fogadja el.

Ezután az elnök 10 perc szünetet rendelt el.

Szünet után Jávör Antal visszautasítja Sándor Pál állításait. Igaz, hogy a háború alatt sikerült a kisgazdáknak pénzt megtakarítani, mert nem tudtak semmit sem venni, de ez nem elégséges még a tatarozási munkák elvégzésére sem.

A rokkant kérdéssel foglalkozva, kéri a pénzügyminisztert, hogy a rokkantak hadiárva és hadiözvegyek birtokai, amelyeket nem tudnak maguk megművelni és így felesbe kénytelenek kiadni, ne essenek a vagyonválság alá. Az az állítás, hogy nagyatádi Szabó elter programjától, nem állja meg a helyét és ezt a leghatározottabban visszautasítja. A javaslatot elfogadja.

Belitska Sándor honvédelmi miniszter be-
terjeszti a tisztképzésről és a m. kir. honvédségről szóló javaslatát.

Dardnyi Ferenc az eddig elhangzott beszédekkel szemben kijelenti, hogy a nemesi kuriák internacionális üzerek kezére kerültek. Helyes agrárpolitikát kell folytatni, mert anél-

kül a pénzügyminiszter minden politikája esődött mond. Ha mi ezt a javaslatot elfogadjuk, Isten és ember előtt teljesítettük kötelességünket. A javaslatot elfogadja.

Sokorópátkai Szabó István, Borbuly Péter elállnak a szótól, mire Hegedüs Loránt kérte a javaslatnak általánosságban való elfogadását.

A nemzetgyűlés a javaslatot általánosságban elfogadta.

Ezután áttértek a javaslat részletes tárgyalására, majd az interpellációk következtek.

Vasadi Balogh György interpellációjában kéri a vallás és közoktatásügyi minisztert, hogy az állami középiskolai tanárok nyugdíjállításánál a méltányosság elve alapján ugyanugy járjon el, mint ahogy az ellátás a felekezeti középiskolai tanároknál már meg van valósítva.

Vass József kijelenti, hogy a méltánytalanság megszüntetése iránt rövid időn belül intézkedni fog.

Letenyi Márton a zirci járásban előfordult közigazgatási anomáliák miatt interpellálja a belügyminisztert.

Ráday Gedeon gróf belügyminiszter megígéri, hogy sürgősen intézkedni fog a felsorolt szabálytalanságok megvizsgálása iránt.

Negyessy László a mezővárosok és községek lakásvizonyairól interpellál.

Az interpellációt kiadták az igazságügy-miniszternek.

Elnök az ülést délután 3 órakor rekesztette be.

Az antant nem türi Pécs elszakítását

Linder az osztrák szociálistáktól kér segítséget

Bécs, aug. 17. A „Montags Zeitung“ beavatott antant forrásból szerzett értesülés alapján jelenti, hogy az antanthatalmak feltétlenül ragaszkodnak a trianoni béke változatlan végrehajtásához és semmi szín alatt sem türik meg, hogy Pécs elszakítsák Magyarországtól.

Bécs, aug. 17. A pécsi események élénken foglalkoztatják az osztrák sajtót. Az általános nézet az, hogy a mostani kísérletezések nem fognak eredményre vezetni. Egy Reiser nevű százados, aki a soproni osztrák bizottság tagja, tegnap érdekes leleplezést tett a szociálisták állásfoglalásáról.

Linder Béla, aki Bauernek és Deutschnak, az osztrák szociáldemokraták vezérének személyes barátja, menekülni akart volna Pécsről, mivel azonban sem Jugoszláviába, sem Magyarországra nem mehetett, a budapesti szo-

ciáldemokraták vezetőségéhez fordult védelemért. Magyar részről közölték vele, hogy Pécsnek az ő uralma alatt való megmentése csak akkor lehetséges, ha Magyarország számára a nyugatmagyarországi kérdésben engedményeket tesznek. A magyar szociáldemokraták ezután Bauerhez fordultak, aki Linder érdekében tette meg a külügyi bizottság előtt azon indítványát, hogy Nyugatmagyarország egyrésze Sopronnal együtt Magyarországnak megmaradjon. (Nagyon regényes! — Szerk.)

Paris aug. (MTL.) A nagykövetség tanácsa táviratilag értesült a baranyai helyzetről és elhatározta, hogy rögtön lépéseket tesz a belgrádi kormánytól, amely szerint ragaszkodik ahhoz, hogy a békeszerződés értelmében a magyar területeket őrítsék ki. Egyben rámutat ugyanabban a tárgyban már küldött jegyzékekre.

Sopron kiürítése megkezdődött

Teljesen le fogják zárni a határt

Sopron, augusztus 17. 26 antant tiszt és 60 közlegény Sopronba érkezett.

Sopron, augusztus 17. Az osztrákoknak ítélt Sopron még mindig a megszokott békés képet mutatja, amelyen nem változtat az a néhány olasz katona sem, akik pár gépfegyverrel ma ideérkeztek, hogy az átadáskor beálló pár órás intervallum idején a rendre felügyeljenek.

A kiürítés már megkezdődött. A katonaság teljesen helyén van, de a polgári közhivatalok a kormány rendelkezésére megkezdték a

költözködést és irattáraikat társzekeren és teherautókon az ország belsejébe szállítják. A távozásra kényszerített hatóságok mindnyájan a környéken helyezkednek el, így a vármegye Csornán telepszik le. Itt kap szállást a pénzügyigazgatóság, az adóhivatal és itt lesz Csonkasopron vármegye ideiglenes székhelye is.

A határőrző hatóságok, a vármörsegek és pénzügyőrök közvetlenül a határ mentén fekvő községekbe költözködtek és teljes felkészültséggel várják a határ teljes lezárását kimondó retorziós rendeletet.

Debrecenben is megkezdődnek az építkezések

A jog- és pénzügyi bizottság ülése

Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága tegnap délután 4 órakor Csóka Sámuel h. polgármester elnöklétével ülést tartott, amelyen a folyó hó 19-én tartandó rendkívüli közgyűlés elé kerülő városi ügyeket készítették elő.

Hosszas vitát idézett elő a Csanak Jenő külsőhatáriszabványtervezési ügye Csanak Jenő ugyanis legutóbb azt kérte, hogy a haszonbérleti szerződése 1936-ig hosszabbítsák meg. Ennek kapcsán a bérleti feltételekben kikötött épületek emelését kérte, míg a bérlet 6 és fél vagon termést ajánlott fel a bérösszeg megváltása címén.

A vita kapcsán dr. Miszty Károly tb. tanácsnok nagy körvonalakban ismertette a bérleti ügyet, melynek során megemlítette, hogy legutóbb a város peres viszonyban volt Csanak Jenővel s ezt a pert a város el is vesztette, úgy, hogy az ügy fellebbezés alatt áll.

A jog- és pénzügyi bizottság a gazdasági bizottság véleménye alapján javasolja a közgyűlésnek, hogy az ajánlatot utasítsa el és utasítsa a tanácsot, hogy jelölje meg, mely gazdasági épületek építendők meg sürgősen.

Tárgyalta ezután a bizottság az állami kislakások építésének ügyét, amelyet Dr. Tóth Emil tanácsnok ismertetett.

Az előadó szerint az állam az egész országban építendő kislakások építésére mint ismeretes, 300 millió koronát bocsájtott rendelkezésre. Az Országos Lakásépítő Tanács által

Debrecen város képviselőinek bevonásával tartott értekezleten olyan feltételeket szabott az állam, hogy azok a városra nagyon terhesek lennének. Erre a városok kongresszusa gyűlést tartott s azon elfogadták Debrecen város kivánságait és ezeket memorandumba foglalták.

A memorandumba foglaltak a következők: A város a telket és a közüzemet minden esetben ingyen tartozik adni. A lakások 100 évi időtartamra épülnek s még ez évben elkészülnek. Tervbe vétetett 150 kétszobás és 50 egyszobás lakásokat magában foglaló épület. A kétszobás lakás 180 ezer, az egyszobás 120 ezer koronába kerülne. Az állam az építkezési költségek fedezésére a fényüzési és forgalmi adók egyharmadát és a haszonbért engedi át. A költség Debrecenben 33 millió koronába kerülne.

Ezzel szemben a város a következő feltételek mellett kívánja a kérdést megoldani, tekintettel arra, hogy a lakásépítés állami kötelesség. A város által felveendő kölcsönökről a kormány tartoznék gondoskodni. A városi ingatlanok erre nem szolgálhatnak fedezetül. Az annuitás legfeljebb csak 5%-os lehet. A város csak annyi összeggel járul az építéshez, mint amennyivel az állam. Ez pedig leszámolás alapján döntendő el. Amennyiben a rendelkezésre bocsájtandó fényüzési- és forgalmiadó, továbbá a haszonbér a fedezetre nem lenne elegendő, a különbözetet az állam pótolja.

A közüzemet a város tartozik létesíteni, de erre halasztást kérhet. Az állam által adott kölcsön teljesen kamatmentes s azt a városnak nem is kell visszafizetni. A telkek jelölésének joga kizárólagosan a városé. Az épületek 30 évig adómentesek. Az építkezésekhez rendkívüli közmunka vehető igénybe. Az építés, a pályázati kiírás és elbírálás, valamint az, hogy helybeli iparosokat előnyben részesíthessen, az a város joga. A város a szabványos építéstől eltérhet. A bérösszeg megállapítása a város joga. A bizottság a fenti javaslatot elfogadta s azt a közgyűlés elé terjeszti.

Ugyancsak dr. Tóth Emil tanácsnok a bizottságnak bejelentette, hogy az utak kockakövel való burkolati munka elvégzésére a tanács versenypályázatot hirdetett. A pályázati határidő lejárván, 3 pályázó nyújtotta be ajánlatát, melyek közül a javítási munkálatok végeztetésére a mérnöki hivatal a Korlati Bazaltbánya rt. ajánlatát találta legkedvezőbbnek. Ez a vállalat a munkákat négyzetméterenként 335 korona költség ellenében hajlandó elkészíteni. A bizottság a bejelentést tudomásul vette s az ügyet pártolólág terjeszti a közgyűlés elé.

Az ülés tárgysorozatának utolsó pontja a hortobágyi halastó levezető csatornájához szükséges 4 holdnyi terület kisajátításának ügye volt. Hosszas vita keletkezett itt. A fő szónok dr. Juhász Ignác és Fejér Ferenc dr. bizottsági tagok voltak. Juhász Ignác igyekezett mellékvágányokra térni, ám Csóka Sámuel h. polgármester helyes utra tereli a tanácskozást. Végre is a bizottság az egri káptallannal történt meg-egyeztést egy pont kivételével elfogadta és azt a közgyűlés elé terjeszti pártolólág.

Ezután több tárgy nem lévén, Csóka Sámuel h. polgármester elnök az ülést kevéssel háromnegyed 7 óra után berekesztette.

Lutheránus egyházközségi közgyűlés. A debreceni ág. h. ev. egyházközség aug. 21-én istentisztelet után a templomban közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Az új lelkes hiányának megállapítása. 2. Főesperes választás. 3. Másod-felügyelő választás. 4. Egyéb felmerülő ügyek elintézése. Az elnökség.

Hadiözvegyek figyelmébe. Fiatal hadiözvegyek vagy felnőtt hadiárvaik sürgősen jelentkezzenek az „Uranus“ mozgóba jegyszedőnek. — Hadróa vezetősége.

Parcellázás a városházán. Tegnap egész nap apróbb parcellák bérbeadására árvereltek a Városháza közgyűléstermében. A nap minden szakában tömve volt a hatalmas terem érdeklődőkkel és árverelőkkel s a bérletek árait szokatlanul magasra felverték. A 47, egy-tíz holdas parcellára még este 7 órakor is árvereltek. Az árverésről részletes tudósítást holnap számunkban adunk.

Baranya és Nyugatmagyarország

A külügyminiszter expozéja A külügyi bizottság elítéli Ausztria kapzsiságát

Budapest, aug. 17. (MTL.) A nemzetgyűlés külügyi bizottsága ma délután ülést tartott. Bánffy Miklós gróf külügyminiszter részletesen ismertette a helyzetet. A jugoszlávok által megszállott terület kiürítését a magyar kormány ismételtén kérte az antanttól, de sürgetésének soha se volt eredménye. A szerbek bolsevista kormányzatot létesítettek Baranyában. Végre is a nagyhatalmak július elején felszólították a jugoszláv kormányt, hogy ürítse ki a megszállott területeket és a kiürítés határidejéül augusztus 27-ik napját tűzték ki. Ugyanerre a napra állapította meg a nagykövetség tanácsa Nyugatmagyarország kiürítését is. A magyar kormány fellépésére azonban a nagyhatalmak budapesti képviselői hozzájárultak ahhoz, hogy a jugoszlávok által megszállott területen előbb legyen a kiürítés, míg Nyugatmagyarországra nézve az eredeti határnap marad meg. Baranya kiürítése a megállapítás szerint augusztus 18-án kezdődik meg és 25-én fejeződik be, amely napon már az átadási jegyzőkönyvet is aláírják. A külügyminiszter a legutóbbi napokban Pécssett lefolyt eseményeknek nem tulajdonít különös fontosságot és annak a reményének adott kifejezést, hogy ezek az események nem fognak kihatni az átadásra. A magyar kormány ezekkel az eseményekkel szemben annál szigorúbban ragaszkodik a kiürítés pontos végrehajtásához. A nagyhatalmak szintén ragaszkodnak a kiürítés végrehajtásához.

A nyugatmagyarországi kérdésben a magyar kormány kezdettől fogva a barátságos meg egyezést kereste. Mayr kancellár barátságos kijelentéseket tett, ugyanakkor azonban a párisi osztrák követ állandóan szorgalmazta Nyugatmagyarország kiürítését. Az osztrák kormány a „res judicata“ rideg álláspontjáról nem tért le. A magyar kormány javaslatát, amelyek a meg egyezés esetére messzemenő gazdasági engedményeket helyeztek kilátásba, majd később a területi kérdésekben is a lehetőség határáig előzékenyeknek mutatkoztak, nem fo-

gadta el a tárgyalás alapjául és nem volt arra bírható, hogy konkrét ellenjavaslatokat tegyen.

Közben a trianoni béke életbeléptetése következtében Nyugatmagyarország átadása július 27-én vált volna esedékessé. A magyar kormány a nagykövetség tanácsánál szorgalmazta az átadás határidejének meghosszabbítását, hogy ilyen módon időt nyerjen az új kancellárral való további tárgyalásokra. Sikert is elérnie, hogy az átadást az eredetileg megállapított terminusnál egy hónappal későbbre halasztották. A magyar kormány elment az engedékenységre végső határáig és az osztrákok ismét kitértek a reális tárgyalások elől és csak birtokon belől hajlandók a kérdésszel eszmecsere folytatni. A magyar kormány Ausztriának ezzel a merev felfogásával szemben kénytelen maga is ragaszkodni jogaihoz és azok biztosítására garanciákat követelni.

A miniszter expozéjával kapcsolatban beható eszmecsere indult meg. A felszólalásokra Bethlen István gróf miniszterelnök és Bánffy Miklós gróf külügyminiszter nyújtottak tájékoztató felvilágosításokat. A bizottság végül Klebelsberg Kunó gróf indítványára Huszár Károly módosításával egyhangulag a következő határozati javaslatot fogadta el:

„A nemzetgyűlés külügyi bizottsága a kormánynak a nyugatmagyarországi és baranyai kérdések tárgyában előterjesztett jelentését tudomásul veszi. A magyar külügyi bizottság a: osztrák külügyi bizottságnak arról a határozatáról, amely, bár a magyar kormány az egyezkedés terén elment az előzékenységre végső határáig, a pillanatnyi érdekeket előbe helyezte az egymásra utaltság magasabb szempontjainak és az egykori fegyverbarátságából eredő erkölcsi kötelezettségeknek, megütközéssel vett tudomást. Felszólítja a kormányt, hogy e kérdések megoldásánál a jövőben a magyar állam érdekeit minden rendelkezésre álló eszközzel óvja meg.“

A „sztrájkörök“ nyilatkozata

Mint megírtuk, a debreceni helyiasut alkalmazottjainak munkabeszüntetése után néhány egyetemi hallgató és diák vállalkozott arra, hogy a villamosokon a szolgálatot mint kocsivezető és mint kalauz teljesíti addig, amíg a vállalat alkalmazottjai ismét munkába nem állanak.

Az ifjaknak ez a kétségkívül elismerésre méltó alap gondolatból fakadt elhatározása nagy visszatetszést váltott ki elsősorban az alkalmazottak körében, de a nagy közönség között is különféle magyarázatokra adott alkalmat.

Ma nyilatkozatot küldtek be a „Hajduföld“ szerkesztőségébe, kérvén annak lapunkban való közlését.

Miután e nyilatkozattal óhajtik megvilágítani intenciójukat, ime közreadjuk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Hétfői cselekedetünk különböző helyekről elhangzott véleményekre szükségesnek tartjuk a következőket megjegyezni:

1. Nem a Debrecen-Hajdumegyei Diákszövetség, mint egyesület vállalta a villamos vasút forgalmának a sztrájk alatti lebonyolítását, hanem töle függetlenül a tagok egy kis része s velük együtt felelősséget vállalva az egyesületen kívül álló más főiskolai hallgatók is.

2. E cselekedetre vitt az a hitünk, hogy megcsontított Hazánkat a rend és nyugalom felé haladtában bármely kis közüzemének szünetelése hátráltatja.

3. Amint a munka felvétele előtt nyomatékosan ki is jelentettük: Sem a Hév. társaság javára, sem az alkalmazottak kdrát szolgálni szándékunk nem volt s ha „érdekel“ szolgálatunk, az a közönségé volt.

Végtelenül sajnáljuk, hogy a 2. alatti véleményünk éppen a hozzánk legközelebb álló körök egy részében ilyen félreértésre talált és sajnálunk na az ÉME, e nekünk rokonszenves irányu egyesület, sértő hangu nyilatkozata bárkiben is visszatetszést keltené.

Eddigi ténykedésünk biztosíték arra nézve, hogy a destruktív elferdített tényekbe bujtatott kárörme minden alapot nélkülöz.

A résztvevők.

Ugyanebben az ügyben a D. H. V. ré-

széről a következő nyilatkozat közétételére kérték föl szerkesztőségünket:

Az egyetemi ifjuságot hirtapi támadások érték azért a cselekedetért, hogy a Helyi Vasutnal a sztrájk idejében szolgálatot tételre jelentkeztek. Kötelességemnek erzem kijelenteni, hogy t. hó 15-én délelőtt a Vasuti és hajózási főfelügyelőségtől nyert felhatalmazás alapján értesíttem a személyzetet, hogy ha 16-án reggel 9 óráig munkába nem állanak, az 1914. évi XVII. t. c. értelmében a szolgálatból elbocsáttatnak.

Ennek utána a déli órákban az egyetemi ifjak felajánlották szolgálatukat és ugyanakkor kijelentették, hogy őket ezen elhatározásukban nem a sztrájk letörésének szándéka vezeti, mert azzal nem foglalkoznak, hanem egyedül és kizárólag a rend fentartására törekvensenek és a közönség érdekeit kívánják szolgálni.

Folyó hó 16-án a személyzetnek szolgálatra történt jelentkezése után az ifjuság fáradságot honorálni kívántam, azonban kijelentettek, hogy ők semmiféle honoráriumot el nem fogadnak Erre 10.000 koronát utaltam ki kezeikhez azzal, hogy az összeget általuk megválasztandó jótékony célra fordítsák.

Majerszky,
igazgató.

— **A jéggyári tűz.** A rendőrségen kihallgatták a jéggyári tüzeset ügyéből kifolyólag őrizetbe vett Bucskó Gyulát, aki kihallgatása során előadta, hogy a tüzeset újjelén valaki a padlásról egy égő cigarettát véget dobott le és ettől keletkezett a tűz. — Megállapítást nyert azonban az, hogy a vallomás nem fedti a valóságot, mivel a tűz az istálló azon részén keletkezett, ahol Bucskó fekhelye volt. A rendőrség az esetből kifolyólag tovább nyomoz.

— **Kula György kihallgatása.** Mint tegnapi számunkban jeleztük, Kubányi György a Csokonai színház volt tagja a napokban az István gözmalom mögött Csáthy Kálmánt megtámadta és tetteleg inzultálta. Ezen ügyből kifolyólag az államrendőrség Kula György rendőrségi tisztviselőt tegnap kihallgatta. Kula György vallomása szerint az inzultus alkalmával a támadó Kubányi Györgyöt a további inzultus folytatásában megakadályozta. Kula György ezen vallomásáról az államrendőrség jegyzőkönyvet vett fel.

NAPI HIREK

— **Városi közgyűlés.** Debrecen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága holnap, pénteken, délelőtt 10 órai kezdettel, a városháza nagytermében Miskolc Lajos főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgysorozatán szerepel a tanács előterjesztése az állami lakásépítési akció támogatása iránt, a halastó ügye, továbbá Usanak Jenő ohattelekházai bérlő beadványa, melyben hasznobérletének meghosszabbítására tesz ajánlatot.

— **Debrecen a vitézek avatásán.** A debreceni vitézek augusztus 21-iki avatási ünnepségén Debrecen városát Miskolc Lajos főispán és dr. Vargha Elemér tb. főjegyző fogja képviselni, akik ez alkalommal szombaton a fővárosba utaznak.

— **Wrangel tisztjei Debrecenben.** Az egyik tiszamenti község csendőrsége tegnap két orosz katonát kísért be a debreceni rendőrségre. A két orosz katonát Ronczik Jenő dr. kapitány, a bűnügyi osztály főnöke hallgatta ki egy tolmács segítségével. A kihallgatás során felmutatták igazolványaikat, amelyből kitűnt, hogy mindketten Wrangel hadseregében szolgáltak és Veremenka Georg 25 éves orosz hadseregbeli hadnagy és Mepik Michael 30 éves orosz főhadnagy, kubánszki-obleszki orosz tényleges kozák tiszt. Igazolták, hogy nem kémek, hanem a feloszlott Wrangel-hadsereg tisztjei, akik a görögországi Piren városából szabályszerű utlevéllel Krakkóba mennek, hogy az ottani ellenforradalmi hadseregbe jelentkezzenek. A két idegen tiszt igen viselkedéses állapotban érkezett meg. Erszényük tele volt Wrangel-rubelekkel, aminek itt semmi értéke sincs. Elmondták, hogy Wrangel görögországi hadseregét a franciák leszerelték s ők Bulgárián, Szerbián s a megszállt magyar területeken keresztül érkeztek Görögországból mintegy 42 napos ut után. — A rendőrség egy rendőrrel a csehszlovák határig kísértette el őket, ahol a cseheknek adják át a messziről jött vendégeket.

— **Adomány a város történelmi levéltárának.** Mihalovits Jenő gyógyszerész a történelmi levéltárnak 100 koronát adományozott levéltári érdekű kézikönyvek beszerzésére. A levéltár vezetősége az adományozónak ezuton is köszönetet mond.

— **Garázda betörők.** Kati Sándorné Eröss Lajos utca 8. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek távolléte alatt lakását feltörték és onnan 30 kilogramm szalonnát és lisztet elloptak. A rendőrség nyomozza a betörőket.

— **Az elsült rozsdás puska.** Sulyos szerencsétlenség történt a közeli Almosd községben. Mike Sándor csendőrtiszt helyettes cirkálni volt a kaszállóban. Őrjárata alatt egy rozsdás fegyvert talált, melyet hazavitt. A talált fegyvert lakásán felesége társaságában tisztította, amikor az kezében váratlanul elsült. A golyó a tőle nem messze ülő feleségének combjába furódott és súlyosan megsebesítette. A sérült asszonyt beszállították a kórházba.

— **Nyukosz kedvezmények.** Értesitem a tagokat, hogy az alább felsorolt árak a Nyukosz tagoknak — a tagsági jegy felmutatása mellett — a következő kedvezményeket nyújtják: 1. Vértessy testvérek a strand fürdőnél 50 százalékot. 2. Leitner Bertalan mészáros (Városi bérház 1. sz.) a hus és zsirnieműeknél a napi folyó árából 5 százalékot. 3. Farkas Herman borkereskedő (Simonffy-u. 2. sz.) a bórnieműek napi folyó árából 5 százalékot. A megnevezetteknek ez uton mond köszönetet a Nyukosz Elnökség.

— **Ácsorgás a hajduszoboszlói postán.** Ilyen című közleményünkben, július 5-iki számunkban felhívtuk az illetékesek figyelmét arra, hogy a szoboszlói nagyközönség milyen időrabló várakozás után jut hozzá, hogy egy-egy ajánlott levelét vagy táviratát feladhassa. Ma a m. kir. posta- és távirat-igazgatóság értesíti a „Hajduföld“ szerkesztőségét, miszerint megfelelően intézkedett, hogy a postát igénybevevő felek részéről késedelem vagy megvárakoztatás miatt indokolt pauzsz fel ne merüljön. Ismételten a legnagyobb elismerés hangján kell megemlékeznünk a postavezetőségnek arról a nemes törekvéséről, hogy ezt a pontosságáról világraszóló hírnevű mintaintézményünket, a mai rendkívül nehéz viszonyok dacára régi híréhez méltó színvonalon tartsa meg.

Az Országos Református Tanáregyesület közgyűlése. melyet mint már jeleztük, e hó 25-én tartanak városunkban, serényen folynak az előkészületek. A különböző (szállásoló, fogadó, ellátó) bizottságok megkezdték működésüket. A fogadó bizottság elnöke dr Veress István tan, képezdei igazgató, a szállásoló és ellátó bizottságé **Koncz Aurélné** leányközpisk. igazgató. Kérjük, hogy az érdeklődők hozzájuk sziveskedjenek fordulni. A gyűlés napján a Dóczy intézetben lesz közeled. Az ellátó bizottság nem sokára közli, hogy erre a jegyek hol lesznek kaphatók. Az elszállásolás lehetőleg internátusokban történik, de ha egyesek is ajánlkoznak vendégeket fogadni, az egyesület hálás köszönettel fogadja. Csakis áldozatkészség mellett lehet a mostani nehéz időkben a közgyűlést megtartani. Erre szép példát adott s egyszerűs mind a kultura munkásai iránt is kimutatta lekötelező figyelmét és megbecsülését a városi tanács, amikor a közgyűlés költségeinek a fedezésére 5000 koronát engedélyezett, ugyisint a helybeli ref. egyház és kollégium, mely hasonlóképen jelentős segélyvel járul a költségek fedezéséhez. A helybeli gazdaközönség több tagja pedig természetbeli adományaival könnyíti meg a közgyűlés tartását. Mindez szép példa és a mai viszonyok között valóban örvendetes jelenség. A közgyűlésen részt vesznek a helybeli hatóságok és testületek. A tiszántúli egyházkerületet dr Baltazár Dezső püspök és gr Dégenfeld József főgondnok, a vallás- és közokt. minisztériumot dr Imre Sándor államtitkár, az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület dr Madai Gyula főtitkár képviselik.

A postapénz forgalom. A magy. kir. postatakarékpénztár pénzjegy forgalma augusztus 16-án a legutóbbi kimutatáshoz képest változatlanul 1.423.837.000 korona volt.

A lett hadifoglyok hazaszállítása. A lett hadifoglyok hazaszállítására Lettország kormánya azt az óhaját fejezte ki, hogy a mai Lettországból származó és még Magyarországon tartózkodó hadifoglyok szállíttassanak haza. A Lettországból származó hadifoglyok közüljék ezért a külügyminisztérium hadifoglyosztályával: Budapest, 1. Disztér 2. címüket és a következő adatokat: 1. Családi és keresztnéve. 2. Kora. 3. Családi állapot és a családtagok viszonya a családapához. 4. Műveltségi fok. 5. Foglalkozás. 6. Nemzetiség. 7. Vallás. 8. Illetőségi hely. 9. A hely, ahol 1904-1914-ig élt és ezen idő alatti foglalkozása. 10. A Lettországból való elmenetel oka és dátuma. 11. Utolsó tartózkodási helye Lettországon. 12. Családtagok tartózkodási helye a fenti időben. 13. Katonai szolgálatának helye és beosztása. 14. A volt hadifogly tulajdonában levő okmányok felsorolása, névalírás.

Tanítványaimat kérem, hogy a zongoraleckék újra megkezdése céljából szeptember 1-étől ismét keressenek fel. Kemény Zoltánné, Rákóczi utca 50.

Bakoss Tibor bucsukilálása, Thaly Kálmán-u. 11. Nyitva d. e. 10-től 1-ig.

MINDEN ÖNTUDATOS MAGYAR EMBER CSAK KERESZTYÉN LAPOT OLVAS!

SPORT.

Debreceni uszók szereplése Vidéki uszó kongresszus Tatabányán

A debreceni uszógárda első szereplése 100 m. gyorsuszás magyarországi bajnokságán történt. Az első futamban Hivert indult, ki már rossz startot vett s így 3 hossz vesztése van, melyet gyönyörűen behoz, azonban a 70 méternél oldalcsavar faba ütődik. Hátrányát újabb finissel nem bírja behozni s így negyedik lesz. 4x100 m. staféta. Itt Mero kezd a mell uszással, azonban teljesen irányt változtat s balra csavar, Jost későn vált s igen szépen felhúz, cél előtt hirtelen letörök s görcs miatt későn indulhat, Hivert, ki egyenletes tempóval uszsa a távot oldalhúzással, mit Jost igen ügyesen vált, de Hay Pál fenomén uszása hátra szorítja az utolsó 10 méteren Tabainak Dukásza felnyomul s Sopron is hamarabb fogja a fát. 3x50 m. gyorsstaféta miatt Jost a műgrásban nem vesz részt. A staféta ismét eredménytelen lett, de meg van az a jóleső érzés, hogy 18 küzdő s modern uszodákkal rendelkező egyesületek mellett is a negyedik helyet sikerült magunknak biztosítani. Hivert kezd, szépen az első között tarja magát, kit Jost ügyesen vált, azonban a küzdelem igen erős, Lee pontosan veszi át a váltást s óriási küzdelem fejlődik ki az 5 első között s Orosháza, Szeged, Miskolc után Debrecen kerül be.

Második nap reggel a 400 m uszás Magyarországon 1921. évi vidéki bajnokságért indult a IV. előfutamban Lee Tibor azonban a sors ironiája folytán a legkiválóbbakkal kerül össze. Míg az első előfutamban győztesnek ideje 7:04, ő neki a III. előfutamban elért, IV. helyen levő ideje 6:52, az első 6:34, második 6:39, harmadik 6:50, Lee Tibor negyedik 7:52. 100 m. hátuszás Magyarországon 1921. évi vidéki bajnokságért III. előfutamban Jost Ferenc 1 p 41 mp. alatt biztosítja magának a döntőbe való küzdelmet. A IV. előfutamban Hivert indul 50 méternél első, utána azonban a sapa zsinórája a nyakán összehúzódik s nem kap lélekzetet így kiemelkedéssel a zsinórt igazítja, ezzel elveszti előnyeit, lemarad. A 3x50 indul Jost, ki igen szép utat tarja magát, Hivert váltja, fának uszik, lemarad, Lee későn vált, azonban minden hiába, már csak a negyedik helyre ér.

Hétfőn délelőtt a kongresszus ülésén megjelent József kir. főherceg fiával, Gömbös Gyula államtitkár, gróf Eszterházy Róser Edvin elnök nyitja meg a diszközgyűlést, majd Gömbös Gyula tart beszédet, utána Bódi Alajos méltatja a sport érdemeit, mely után a vidéki egyesületek s képviselők megbízottja Machó Ferenc köszöni meg a kis fenségeknek, hogy az ünnepek díszét megjelenésükkel emelték. A MUSz nak és MOVE-nak, hogy ezt elősegítették. Ezután az elnök be zárta az ülést.

A női vidéki gyorsuszt egy Debrecenből elávozott régi uszónőnk, Ferenczy Irén gyógyszerésznő nyerte meg, akinek Öfensége személyesen nyújtotta át a tiszteletdíjat.

A MUSz. tiszta-északi kerülete. Péntek este megakult a MUSz. tiszta-északi kerülete. Az alakuló ülés elnöké dr Láng Sándort, alelnöké Vertessy Lajost, pénztárossá Springer Józsefet, jegyzővé Aczél Imrét, előadóvá Lee T bort, helyettes előadóvá Wurst Lászlót, kapitányá Hivert Józsefet és ellenőrré Kerekes Lászlót választotta meg.

SZÍNHÁZ.

Színházak és mozgószínházak közleményei

Az „Uranus Mozgó” (Színház udvar: Csapó-u. 17.) újból berendezve aug. 20-21-én, szombaton és vasárnap tartja nagy megnyitó előadásait. Kürthy J., Kosta V. és a gyönyörű

Sacy Blondel főszereplésével „A rög” magyar filmregény 5 felvonásban az egész országban először itt kerül bemutatásra. Kisérő műsor: „Tengeralatti mulató” kacagató filmburleszk 2 felv., továbbá Balogh György szavalja „Rákóczy” melodramát. Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor. A helyárak lényegesen olcsóbbak az eddigi mozi áraknál.

Az Uránia tegnapi új műsorának bemutatja a legnagyobb siker jegyében folyt le. E pompás műsor. 1. Bigorno et Comp. (Amerikai burleszk.) 2. Zigotto és a csecsemők. (Muszáj nevetni!) Sláger! (Amerikai burleszk.) 3. A szivek királynője. Egy gépirókissasszony kártyája. Amerikai történet 5 felvonásban, a főszerepben: Constance Talmadge amerikai legkedvesebb művésznője. Előadások este 7 és 9 órákor. Rendes helyárak. Jegyelővétel az Urániában d. e. 10-12-ig, d. u. 6-tól. Holnap e műsor utoljára látható.

Akit a felvet a pénz. Egy életunt amerikai milliárdos kalandja. Kalandor történet 6 felvonásban. Az érdekes és izgalmas szerkesztetű darab egy dús gazdag ember szerelmi történetét adja. A mesteri módon rendezett és kiállított film valósággal megbűvöl mindenkit. Bemutatja az Apolló a szezonnyitó előadásán: szombaton 3, 5, 7 és 9 órákor.

Görög Olga, a kedvelt primadonna szombaton az Apollóban magyar műdalokat és operariákat énekel az 5, 7 és 9 óras előadásán.

Brixtoni keselyű, amerikai kalandok, érfeszítő detektív dráma, ma utoljára kerül műsorra a Vigszínház mozgóban. Előadások 7 és 9 órákor.

A kétlelkű ember. Rejtelmes történet 6 felvonásban, szezon sláger filmújdonosság. Bemutatja pénteken, szombaton és vasárnap a Vigszínház-mozgó. A felvételek Skandináviában és Egyiptomban készültek. Művészi fotográfiai. Elejétől végig érdekes cselekmény. Főszereplő: Mária Zelenka.

A tőzsde

Zürichi zárlózsde aug. 13. (MTL) Berlin 655, Holland 184 — Newyork 594, London 2165, Páris 4575, Milánó 2565, Brüsszel 45—, Koppenhága 93.—, Prága 690—, Budapest 150, Zágráb 310, Bukarest 710, Varsó 25, Bécs 070, Osztrák lebeltyeg 58.
Budapesti zárlat aug. 17. (MTL) Magyar hitel 1605, Osztrák hitel 625, Angol-Magyar bank 7.05, Leszámit bank 710, Magyar-Olasz bank 300, Jelz hitelbank 250, Keresk. bank 6675, Pesti hazai első 19600, Borsodmiskolci 30.50
Valuták. Napoleon 1220-40, Angol font 1380-435-445, Lira 1630-1680, Osztrák kor. 37-38, Rubel 53-54-54-54, Lei 475-485, Sokol 452-62, Svájci frank 6500-6600 Korona dinár 845-855, Frank dinár 860-870, Lengyel marka 15-16.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt, legeslegdrágábban veszi **Simon György** DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

Picard Cirkusz
Ma csütörtökön, aug. 18-án
Disz Elite előadás
a domináló műsorral.
Kezdete este 8 órákor.
Poloskairtást
vállal felelősséggel
helyben és vidéken
RÁTHONYI GÁBOR
hatóságilag engedélyezett féregirtó
Cegled-utca 18.

Apró hirdetések

Bélyeggyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Forgács István
művészi
Kádós-u.
Makulatura öt kilós
tételekben kapható
lapunk kiadóhivatalában.

Egy
fűszer üzlethelyiség kiadó,
hozzávaló berendezés eladó. Ajánlatot kérek
Csillag-u. 53.

Butorozott
szobát lehetőleg előszobával és azonnali beköltözésre keresek bármilyen árrért. Cim a kiadóban.

Molykár ellen
szörme és tollruhák megörzését a legnagyobb biztonságban beraktároz KÖVÁRY és ALT-NAHN Piac-utca 42.

FÉMÖNTŐDE!
Bronz, réz, alumínium **Pauló**
stb. öntésért vállalja **Pauló Ferencz** Debrecen Zápolya-utca 13. Telef. 430.

Mindenféle
műlakatos műszerész munkát készít és javít Molnár Oszkár Péterfia 18

Kiáncok
felvételnek fix fizetéssel és jutalékkal a kiadóhivatalunkban

Rühkenőcs, Kreolin, Kénvirág, Káliszappan és mindenféle fertőtlenítő szerek
„Radikál” patkányirtó szerstb.
Telefon 14-80. legolcsóbban szerezhetők be Telefon 14-80
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. SZ.

170-921. rh.
Birói árverés
A debreczeni kir. jbiróságnak 1920. Pk. II. 2468/6. sz. végzése folytán elárvereztetnek Debreczenben, Lorántfy utca 42. szám alatt 1921 augusztus hó 24-ik napján délután 3 órákor 800 koronára becsült szobabutorokból álló ingóságok.
Debrecen, 1921 aug. 9.
Lőrincz Endre,
kir. bir. végrehajtó.

Mindennemű
könyvkötői munkát, dobozokat partut, bőrtárcát és k. szoruzalag felírást készít
VARJAS PÁL
könyvkötő-bördíszműves Egyházter 3. sz.
Bank s biztosító intézetek könyveinek javítását a helyszínen is végzek.
Copia kötések a legújtanosabb árban.